

Văn-Trọng v.v., Phật-Giáo cũng vậy, Cộng-Sản nằm vùng từ thượng tầng, tới hạ tầng, càng dễ dàng hơn.

Thực sự, cuộc tranh-đấu từ tháng 6-1966, cho đến ngày chia đôi Giáo-Hội, đều do bàn tay Cộng-Sản đạo diễn, làm hại cho Phật-Giáo và quốc-gia Việt-Nam không nhỏ. Vì vậy, Phật-Giáo không phải là không có trách nhiệm, liên đới đến sự để mất Việt-Nam Cộng-Hòa cho Cộng-Sản. Vấn đề này, chính Hòa-Thượng Thích-Huyền-Quang cũng thường nhắc đi nhắc lại: Cộng-Sản từng tuyên bố: “Phật-Giáo Ấn-Quang hai lần có công với Cách-Mạng”.

7.- VẤN-ĐỀ HÒA-HỢP HÒA-GIẢI VÀ CÁC TẬP SỰ SAU ĐÓ

Đầu thập kỷ 1970, hòa đàm Pari đang tiến đến hồi mặc cả có lợi nhiều cho Cộng-Sản, thì tại Việt-Nam phe tranh-đấu Ấn-Quang, do Thượng-Tọa Thích-Trí-Quang lãnh-đạo, đã cho thành lập phong-trào Hòa-Hợp Hòa Giải Dân-Tộc, do ông Vũ-Văn-Mẫu được coi là Thủ-Lãnh. Phong-trào này không được sự tán thành của hai Thượng-Tọa: Thiện-Minh và Huyền-Quang. Vì hai Thượng-Tọa này không tán thành phong-trào Hòa-Hợp, Hòa-Giải Dân-Tộc, nên Thượng-Tọa Trí-Quang và phe nhóm của Thượng-Tọa đã tung ra một chiến-dịch bôi bẩn Thượng-Tọa Thiện-Minh và Thượng-Tọa Huyền-Quang một cách tàn nhẫn. Cũng vì chiến-dịch này, trong suốt một năm, Giáo-Hội Thống-Nhất Ấn-Quang không thể triệu tập được Đại-Hội để bầu cử chức-vụ Viện-Trưởng Viện Hóa-Đạo vì Thượng-Tọa Thích-Thiện-Hoa đã viên tịch, khiến cho Thượng-Tọa

Thích-Trí-Thủ là một vị Tổng-Vụ-Trưởng phải đứng lên xử lý thường vụ.

Tình hình biến chuyển hoàn toàn bất lợi cho Việt-Nam Cộng-Hòa. Ngày 30-4-1975, là ngày cáo chung của chế độ Việt-Nam Cộng-Hòa. Nhưng bộ mặt thân Cộng-Sản đã lộ rõ nguyên hình, không ai mà không rõ.

- Khi quân Cộng-Sản từ rừng về Saigon, đã có gần 500 Tăng, Ni của phe tranh-đấu Ấn-Quang ra đón chào.

- Ngày 19-5-1975, phe tranh-đấu Ấn-Quang đã tổ-chức sinh-nhật Hồ-Chí-Minh tại chùa Ấn-Quang.

- Hiệp-Thương Chính-Trị thống nhất hai miền Nam-Bắc của Cộng-Sản, một Thượng-Tọa của phe Ấn-Quang đã làm một bài tham-luận, nịnh Cộng-Sản, kể công của Ấn-Quang và đã kích Nha-Tuyên-Úy Phật-Giáo cùng Giáo-Hội Thích-Tâm-Châu.

- Vào khoảng năm 1980, 1981, chính Thượng-Tọa Thích-Trí-Thủ Viện-Trưởng Viện Hóa-Đạo Ấn-Quang cùng các vị cao cấp nhất phe tranh-đấu Ấn-Quang đã tích cực vận động thành lập và tham-gia vào Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam tại chùa Quán-Sứ (Hà-Nội), mà người ta thường gọi là “Giáo-Hội Quốc-Doanh”, hay “Giáo-Hội Nhà Nước”. Chỉ có các Thượng-Tọa: Thiện-Minh, Huyền-Quang, Đức-Nhuận, Quảng-Độ và một số nhỏ các vị khác không tán thành, nên bị bắt hay bị giết.

- Vào khoảng năm 1986, 1987, Ông Gorbachev, Tổng-Bí-Thư Đảng Cộng-Sản Liên-Xô chủ-trương cởi mở, thì tại Việt-Nam ông Nguyễn-Văn-Linh, Tổng-Bí-Thư Đảng Cộng-Sản Việt-Nam cũng theo chủ-trương ấy. Sau đó, Chủ-Nghĩa Cộng-Sản bị tan rã tại Nga, tại Đông-Âu, thì tại Việt-Nam, hình